ACCOUNTABILITY
UNIT

Accountability Unit
Mahkemenin Dostu Görüşü
(Amicus Curiae Brief)

T.C. İstanbul Anadolu
30. Asliye Ceza Mahkemesi'ne
Esas No. [redacted]

Raporu veren kurum	:	Accountability Unit (Hesap Verebilirlik Birimi), Londra, Birleşik Krallık, Sicil No: 1166018
Davalı	:	Z.B.T.
Karşı Davalı	:	M.T., M.G.E
Koruma ihtiyacı içinde olan çocuk	:	B.T.

İÇİNDEKİLER

A. **GİRİŞ**
B. **DOSYA KAPSAMI**
C. **ULUSLARARASI ÇOCUK HAKLARI PRENSİPLERİ**
   1. **Çocuk Adalet Sisteminin Genel Prensipleri:** Çocuğun Üstün Yararı Prensibi, Çocuğun Kendini İlgilendiren Her Konuda Görüşlerini Serbestçe İfade Etme ve Dinlenilme hakkı, Çocuğun Haysiyetine Uygun Muamele Hakkı
   2. **Çocuğa Karşı Şiddet Yasağının Amacı ve Kapsamı:** Yasağın Amacı, Çocuğa Karşı Şiddetin Tanımı, Çocuklara Yönelik Şiddet Konusunda Temel Varsayımlar, Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkisi
D. **SONUÇ**

A. GİRİŞ

1. Accountability Unit (Hesap Verebilirlik Birimi), stratejik davalama, savunuculuk, araştırma ve politika çalışmaları yapan İngiltere merkezli, kar gütmeyen bir insan hakları organizasyonudur.
2. Latince bir hukuk terimi olan Amicus Curiae (kelime anlamı, Mahkemenin Dostu), mahkemeye herhangi bir dava hakkında bilgi vererek davanın karara bağlanma sürecine yardımcı olan, ama taraflarla herhangi bir bağı olmadığı için tarafsızlığına güvenilen kişidir. Özellikle uluslararası mahkemelerde dava konusu hakkında uzman olan sivil toplum kuruluşlarının veya hükümetler-dışı örgütlerin objektif görüşlerini sunması usulüne verilen addır. Amicus curiae, verilecek kararın yaratacağı geniş hukuki, sosyal ve ekonomik etkileri mahkemeye iletir ve endişeleri dile getirir. Karardan etkilenebilecek olan kişilerin sesini duyurabileceği bir müdahale aracı işlevi görür. Mahkemeyi daha geniş, daha kapsamlı ve daha doğru bir yasal çerçevede karar vermeye teşvik eder. Alternatif hukuki argümanlar sunarak içtihat geliştirmeyi amaçlar. Amicus Curiae ulusal mahkemelerin yanı sıra, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Amerikalılar Arası İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa Birliği Adalet Divanı gibi uluslararası mahkemelerde yerleşik bir kurumdur. Bu sayede bugüne kadar birçok emsal karar verilmesi sağlanmıştır. Türkiye'de, 27 Eylül 2016 tarihinde, Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) yapılan bir bireysel başvuru kapsamında Kanada Avukat Hakları İzleme Örgütü, İngiltere ve Galler Hukuk Cemiyeti ve Paris Barosu avukatların ve insan hakları savunucularının ifade ve örgütlenme özgürlüğü ve savun(ul)ma hakkı üzerine AYM Başkan Vekili Engin Yıldırım'a Amicus Curiae görüşlerini sunmuşlardır.
3. Bu *Mahkemenin Dostu Görüşü* çocuk adalet sistemi ve çocuğa karşı şiddetin önlenmesine dair uluslararası standartları ortaya koymakta ve özellikle çocukların üstün yararının korunmasına, çocuğun kendini serbestçe ifade etme hakkına, çocuğun haysiyetine saygılı muamele görme hakkına ve çocuğa karşı her türlü şiddet yasağına ilişkin Türkiye'nin bağlı olduğu uluslararası yasal zorunlulukların doğasını ve kapsamını açıklığa kavuşturmaktadır.
4. Ahde vefa (*pacta sunt servanda*) ilkesi ve genel sözleşme hukuku kuralları gereğince Türkiye; taraf olduğu uluslararası sözleşmeleri iyi niyetle uygulamakla yükümlüdür.[1] Ayrıca,

---

[1] BM, Viyana Andlaşmalar Hukuku Sözleşmesi, 23 Mayıs 1969, Önsöz ve 26. madde, http://www.refworld.org/docid/3ae6b3a10.html.
[2] BM, Viyana Andlaşmalar Hukuku Sözleşmesi, 23 Mayıs 1969, 27. madde, http://www.refworld.org/docid/3ae6b3a10.html.
[3] BM, BM Şartı, 24 Ekim 1945, 1 UNTS XVI http://www.un.org/en/sections/un-charter/un-charter-full-text/index.html .
[4] BM, BM Şartı, 24 Ekim 1945, 1 UNTS XVI, 92. ve 93. maddeler, http://www.un.org/en/sections/un-charter/uncharter-

Türkiye anlaşmaları uygulamama gerekçesi olarak iç hukuk hükümlerine başvuramaz.[2]

5. Türkiye Birleşmiş Milletler ("BM") Şartı'nın 24 Ekim 1945 tarihinden bu yana tarafıdır.[3] Uluslararası Adalet Divanı Statüsü BM Şartı'nın ayrılmaz bir parçasıdır ve Türkiye dahil olmak üzere BM'ye üye bütün devletleri bağlamaktadır.[4] Uluslararası Adalet Divanı Statüsü uluslararası hukukun kaynakları olarak; anlaşmaları, uluslararası teamül hukukunu, uluslararası hukukun genel ilkelerini ve "çeşitli uluslardan en nitelikli doktrini" belirlemektedir.[5] Türkiye bütün ülkeler açısından bağlayıcı olan hukukun örfi kuralları ve genel prensiplerine bağlı kalmakla da yükümlüdür.[6]
6. Türkiye aynı zamanda BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'ni 14 Eylül 1990 tarihinde imzalamış ve 4 Nisan 1995 tarihinde tasdik etmiştir. BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'ne taraf bir devlet olarak Türkiye, diğer hususların yanı sıra, aşağıdaki başlıkları güvence altına almakla yükümlüdür:
   (a) Madde 3 bağlamında, mahkemeler tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, çocuğun üstün yararının gözetilmesi hakkı;
   (b) Madde 12 bağlamında çocuğun kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkı ve çocuğu etkileyen herhangi bir adli veya idari kovuşturmada çocuğun dinlenilmesi hakkı;
   (c) Madde 19 bağlamında çocuğun bakımını üstlenen herhangi bir kişinin yanında iken her türlü şiddet, istismar ve kötü muameleden korunması için yasal, idari, toplumsal, eğitsel önlemlerden yararlanma hakkı;
   (d) Madde 40 bağlamında çocuğun haysiyetine uygun muamele görme ve özel hayatına saygı gösterilmesi hakkı.
7. Türkiye aynı zamanda, 10 Mart 1954 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ("AİHS") ile de bağlıdır. AİHS'ye taraf bir devlet olarak Türkiye'nin başka yükümlülüklerinin yanı sıra, aşağıdaki hakları koruma altına alması zorunludur:
   (a) Madde 3 bağlamında işkence, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ve ceza yasağı;
   (b) Madde 6 bağlamında adil yargılanma hakkı;
   (c) Madde 8 bağlamında özel ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı.

B. DOSYA KAPSAMI

8. Bu *Mahkemenin Dostu Görüşü* 30. Asliye Ceza Mahkemesi'nin [redacted] No'lu davasında tanık olan Z.B. ve M.'den olma, 20 Temmuz 2009 [redacted] doğumlu, [redacted] nüfusunda kayıtlı olup halen [redacted] adresinde oturan ve T.C. vatandaşı olan B.T'nin çocuk adalet sistemi içinde

---

[2] BM, Viyana Andlaşmalar Hukuku Sözleşmesi, 23 Mayıs 1969, 27. madde, http://www.refworld.org/docid/3ae6b3a10.html.

[3] BM, BM Şartı, 24 Ekim 1945, 1 UNTS XVI http://www.un.org/en/sections/un-charter/un-charter-full-text/index.html .

[4] BM, BM Şartı, 24 Ekim 1945, 1 UNTS XVI, 92. ve 93. maddeler, http://www.un.org/en/sections/un-charter/uncharter-full-text/index.html.

[5] BM, Uluslararası Adalet Divanı Statüsü, 18 Nisan 1946, 38. madde, http://www.refworld.org/docid/3deb4b9c0.html.

[6] BM, BM Şartı, 24 Ekim 1945, 1 UNTS XVI, 92. ve 93. maddeler, http://www.un.org/en/sections/un-charter/uncharter-full-text/index.html; BM, Uluslararası Adalet Divanı Statüsü, 18 Nisan 1946, 38. madde, http://www.refworld.org/docid/3deb4b9c0.html; BM, Viyana Andlaşmalar Hukuku Sözleşmesi, 23 Mayıs 1969, 27. madde, http://www.refworld.org/docid/3ae6b3a10.html. Bu antlaşma genellikle uluslararası teamül hukuku olarak kabul edilmektedir. Karl Zemanek, "Viyana Antlaşmalar Yasası Sözleşmesi" Viyana, 23 Mayıs 1969, BM Uluslararası Görsel ve İşitsel Kütüphane Uluslararası Hukuk Kütüphanesi,http://legal.un.org/avl/ha/vclt/vclt.html.

korunmasına ilişkindir. Dava B.T.'nin velayetine sahip öz annesi ve anneannesinin B.T.'nin öz babası Z.B.T'ye karşı işledikleri iddia edilen tehdit suçundan yargılanmalarına ilişkindir. Bu dava kapsamında çocuğun korunma ihtiyacı içinde olduğunu gösteren deliller aşağıda özetlenmiştir:

9. B.T., 16 Şubat 2017 günü, bu dava kapsamında mahkemenizce yapılan bir önceki duruşmada açıkça annesi ve anneannesi tarafından "babanı öldürürüz" şeklinde tehdit edildiğini ve dayak yediğini beyan ve ifade etmiştir. Çocuk aynı zamanda korku ve tehdit nedeniyle mahkemede hakim karşısında anlattıklarının annesine ve anneannesine aktarılmasını istemediğini, babasıyla kalmak istediğini ve annesi ve anneannesi tarafından babasını öldürme tehdidinin birkaç kez yinelendiğini beyan etmiştir. B.T. aynı zamanda duruşma salonunda mahkeme hakimine ağlayarak annesi ve anneannesine teslim edilmemesi hususunda yalvarmış, duruşma salonundan babasıyla birlikte ayrılmak istediğini uzun süre ağlayarak ve yalvararak ifade etmiştir.
10. 2 Şubat 2017 günü gerçekleşen, [redacted] Esas No.'lu dava kapsamında, Anadolu 61. Asliye Ceza Mahkemesi'nce yapılan duruşmanın tutanağında "Mağdura [B.T.] olay hatırlatılarak sorulduğunda sessiz kalmayı tercih ettiği, sorulara cevap vermediği, sadece annesi ile birlikte yaşadığını beyan ettiği, önceki ifadesinde geçen hususlar hatırlatıldığında sessiz kalmayı tercih ettiği görüldü. Mağdurun soruşturmada verdiği ifadesi okundu. Sorulduğunda uzun süre suskunluğunu koruduğu ısrarlı olarak sorulmaya devam edildiğinde başını sallayarak evet dediği görüldü." ifadeleri geçmektedir.
11. İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı [redacted] numaralı soruşturma evrakı kapsamında B.T.'nin pedagog eşliğinde Cumhuriyet Savcısı odasında alınan ifadesinde "ben daha çok babamın yanında kalmak istiyorum. Çünkü annemden korkmaktayım"; "annem bana 'senin babanı öldürürüm' dedi"; "anneannemin ağzından da 'senin babanı öldürürüm' dediğini duymuşumdur"; "anneannemin tek torunu olduğum halde soğuk davranmaktadır"; "ben birinci sınıftayken annem bana tekme atmıştır"; "kolumu çimdiklemiştir"; "ben annem, anneannem ve dayım ile çok fazla dışarı çıkmıyor, gezmiyorum. Hatta parka dahi gitmiyorum"; "bir seferinde O. eniştem ben salonda otururken durduk yere beni korkutacak şekilde 'kalk oradan' diye bağırmıştır. Ben korktuğumdan dolayı ağladım, annem bunu gördüğü halde O. enişteme kızmadı. Bana kızdı" ifadelerini kullanmıştır. Korumaya muhtaç çocuk, ifadesini takiben istismar ettiği iddia edilen ile getirildiği Adliye'den yine istismar ettiği iddia edilen kişiye teslim edilerek gönderilmiştir.
12. B.T., 29.01.2016 günü Çocuk Şube Müdürlüğü'nde pedagog eşliğinde alınan mağdur ifadesinde annesinin kendisine hep kötü davrandığını, sürekli kızdığını, kendisiyle konuşmadığını, "annem saçımı toplarken 'anne ben babamı seviyorum' dedim, o da saçımdan tutup kafamı kapıya vurdu, kızdı"; "anne babama gideceğim için çok mutluyum dedim, o da kolumu tutup sıktı"; "başka zamanlarda da saçımı çekiyor"; "annemle dışarıya hiç çıkmıyoruz, babamla her yere gidiyoruz, o bana hiç vurmuyor"; "bana kimse kiminle kalmak istiyorsun diye sormadı ama ben babamla kalmak istiyorum çünkü babamı daha çok seviyorum"; "bazen annemlerde kalmaya gelen O. abim var, Büşra teyzemin kocası ben uyurken 'kalk' diye bağırarak altımdan çarşafı çekti, korku içinde uyandım"; diyerek annesinin istismarlarına maruz kaldığını ve eve misafir gelen kişilerin de kötü muamele ve istismarlarına maruz kaldığını ve ne yazık ki ne annesi, ne de bir başkası tarafından korunup

kollandığını; aksine kendisine kötü davranan, bağıran, korkutan kişilere destek verilip kendisinin iyice sindirildiğini açıkça ve pedagog huzurunda ifade etmiştir.

13. B.T., 12.02.2017 günü Üsküdar Çocuk Büro Amirliği'nde pedagog eşliğinde alınan ifadesinde "annem bazı zamanlar beni dövüyor, dizime vuruyor"; "annem en son beni mahkemeye giderken babamı görebilecek miyim diye sorduğumda sinirlendi ve vücudumu sıkarak çimdikledi"; mahkemeye gitmeden önce de kendisine annesi tarafından "eğer seni dövdüğümü söylemezsen babanla görüşmene izin veririm" denildiğini, annesinin kendisini dövdüğünün anneannesi M. ve dayısı M. tarafından görüldüğünü, ancak buna engel olmadıklarını beyan etmiş; yine aynı ifadede annesinin kendisini "eğer seni dövdüğümü söylersen babanı öldürürüm" şeklinde tehdit ettiğini, ayrıca anneannesinin de kendisine "dayak yediğini birine söylersen babanı öldürürüz" dediğini söylemiştir.
14. İstanbul Anadolu 6. Çocuk Mahkemesi'nce [redacted] tedbir talep No. ile 5395 Sayılı Çocuk Koruma Yasası'nın ilgili maddesi gereğince hazırlanan Sosyal İnceleme Raporu'nda B.T.'nin annesi ile uzun süre kaldığını, annesinin sıkıcı olduğunu, kendisi ile ilgilenmediğini, kendisini sevmediğini, ilgi göstermediğini, öpmediğini, "bazen" konuştuğunu, dava süreci başladığından beri kendisine kötü davrandığını, zaman zaman darp ettiğini, çimdiklediğini, tekmelediğini söylemiş; "annem bana bunları yaptığında kendimi kötü hissediyorum" diyerek duygusal açıdan da örselendiğini ifade etmiştir.

C. ULUSLARARASI PRENSİPLER

1. Çocuk Adalet Sisteminin Genel Prensipleri

15. Türkiye'nin uymakla yükümlü olduğu BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ("Sözleşme") çocuk adalet sisteminin temel prensiplerini 3., 4., 12. ve 40(1). maddeleri ile ortaya koymuştur. Buna göre Türkiye'nin adalet sisteminin çocuğu etkileyen her aşamasında kolluk görevlilerinin, savcıların, yasal ve çocuğun diğer temsilcilerinin, hakimlerin, gözetim memurlarının, sosyal hizmet uzmanlarının ve diğer profesyonellerin çocuğun üstün yararını gözetme, çocuğun kendi görüşlerini serbestçe ifade hakkına saygı gösterme ve dinlenilmesini sağlama, çocuğun haysiyetine uygun muamelede bulunma ve bu hakların korunması için gereken önlemleri alma yükümlülüğü vardır.
16. Çocuğun üstün yararı prensibi 3 bağlamdan oluşmaktadır: Çocuğun üstün yararı öncelikle kendi başına talep edilebilen bir "temel hak"tır. İkinci olarak, çocuğun üstün yararı "öncelikli" bir yorumlayıcı hukuk prensibidir. Üçüncü olarak ise, bir usul hukuku prensibidir. Belli bir çocuğu ya da genel olarak çocukları etkileyecek bir karar alınırken, karar verme süreci, kararın çocuk üzerindeki muhtemel etkisinin (olumlu ya da olumsuz) değerlendirilmesini içermelidir. Çocuğun üstün yararını değerlendirmek ve belirlemek usuli garantiler gerektirdiği gibi bir kararın gerekçelendirilmesi de bu hakkın açıkça dikkate alındığını göstermelidir.
17. "Öncelikli" değerlendirilme ifadesi, çocuğun üstün yararının diğer tüm hususlarla aynı seviyede değerlendirilemeyeceği anlamına gelir. Bu üstün konumlandırmanın gerekçesi çocuğun yetişkinlere bağımlı olması, olgunluğa erişmemiş olması, yasal statüsünün kısıtlı olması ve de sesini duyurmak açısından güçsüz pozisyonda olmasıdır. Çocukların kendi yararlarını güçlü bir şekilde savunmak için yetişkinlerden daha az imkânları vardır ve bu sebeple onları etkileyen kararlara katılanların bu yararların farkındalığına sahip olması gerekir. Çocukların yararları özellikle vurgulanmadıkları takdirde göz ardı edilmeye

eğilimlidirler. Çocuğun tahakkuk edilen ve belirlenen üstün yararı, diğer çıkar veya haklarla çatışabilir (örneğin; diğer çocuklar, kamuoyu, ebeveynler vb.). Bir çocuk ile diğer çocukların çıkarları arasındaki potansiyel çatışmalar, tarafların yararının her vaka özelinde dikkatle dengelenmesi ve uygun bir uzlaşma bulunması yolu ile çözülmelidir. Aynı yöntem diğer kişilerin haklarının çocuğun üstün yararı ile çatışması durumunda da uygulanmalıdır. Diğer kişilerin hakları ile uyum sağlanamıyorsa, otoriteler ve karar vericiler, çocuğun hakkının öncelikli olarak dikkate alınması hakkının akılda tutulması kaydıyla, ilgililerin hepsinin haklarını analiz etmek ve tartmak zorunda kalacaklardır. Bu değerlendirme, her halükarda, çocuğun üstün yararının birkaç husustan biri olarak değil "öncelikli" bir prensip olduğunun bilinciyle yapılmalıdır ve çocuğun menfaatine en iyi neyin hizmet ettiğine daha çok ağırlık verilmelidir.[7]

18. BM Çocuk Hakları Komitesi ("Komite"), çocuğun üstün yararının yorumlanmasının, çocukları her türlü şiddetten korumak yükümlülüğü de dahil olmak üzere, Sözleşme'nin bütünü ile tutarlı olması gerektiğini vurgulamaktadır. Çocuğun üstün yararının korunması ilkesi bedensel ceza ve çocuğun insan onuru ve bedensel bütünlük hakkı ile çelişen diğer zalimane veya aşağılayıcı ceza türlerini içeren uygulamaların haklı gösterilmesi için kullanılamaz. Bir yetişkinin bir çocuğun yararı doğrultusundaki yargısı da, çocuğun Sözleşme kapsamındaki haklarına saygı gösterme zorunluluğunu geçersiz kılamaz.[8]
19. Çocuğun üstün yararı ilkesi, kanunla ihtilafa düşen çocuklar ve ailelilerinin kanunla ihtilaflı olması durumundan etkilenen çocukların yanı sıra yasalarla (mağdur veya tanık olarak) temas halinde olan çocuklar için de geçerlidir. Çocuklar haklarını doğrudan veya bir temsilci vasıtasıyla savunuyor olabilirler. Boşanma, velayet, ikamet, irtibat gibi dava konuları yanı sıra çocuk istismarı veya ihmal davası ile ilgili kararlar çocuğun yaşamı ve gelişimi üzerinde önemli etkisi olan dava türleridir. Mahkemeler, tüm bu durumlarda ve kararlarda, usule dayalı veya maddi nitelikte olmasına bakılmaksızın, çocuğun yararını en iyi şekilde belirlemelidir ve etkili bir şekilde koruduğunu gerekçelerinde göstermelidir.
20. Çocuğun üstün yararının değerlendirilmesinin hayati unsuru çocuk katılımının önünü açmak ve çocuklarla iletişim kurmaktır. Bu tür bir iletişim, çocukları süreç, çözümler ve erişebileceği hizmetler hakkında bilgilendirmenin yanı sıra çocukların görüşlerini almayı da içermelidir.
21. Sözleşme'nin 12. maddesi gereği, görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip her çocuğun kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkı vardır ve mahkemeler bu görüşlere çocuğun yaşı ve olgunluk derecesine uygun olarak gereken özeni göstermelidir. Bu amaçla, çocuğu etkileyen herhangi bir adli veya idari kovuşturmada çocuğun doğrudan doğruya veya bir temsilci ya da uygun bir makam yoluyla dinlenilmesi fırsatı, usule ilişkin kurallara uygun olarak çocuğa sağlanmalıdır.
22. Çocuğun görüşlerini serbestçe ifade etme hakkı şiddet olaylarında özellikle önemlidir ve özellikle savunmasız olan çok küçük çocuklarla başlar. Komite, çocuk katılımının korumayı teşvik ettiği görüşündedir. Komite, bu hakkın aile içi şiddetin her türlüsüne karşı koruyucu bir rol oynadığını belirtmiştir.[9]
23. Birleşmiş Milletler Pekin Kuralları'nın 14. maddesi de davanın çocuğun katılmasına ve kendini özgürce ifade etmesine izin vermek için bir anlayış ortamında yürütülmesini

[7] BM Çocuk Hakları Komitesi, Genel Yorum No. 14 (2013), CRC/C/GC/14, par. 1.
[8] BM Çocuk Hakları Komitesi, Genel Yorum No. 14 (2013), CRC/C/GC/14, par. 4.
[9] BM Çocuk Hakları Komitesi, Genel Yorum No. 12 (2009), CRC/C/GC/12, par. 118.

öngörür. Çocuğun yaşı ve olgunluğu dikkate alındığında, mahkeme salonundaki prosedürlerin ve uygulamaların değiştirilmesi de gerekebilir.

24. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 8. maddesine göre herkesin özel ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı vardır. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demoktratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlemesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli tedbir olması durumunda söz konusu olabilir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) M. and M. ve Hırvatistan kararında anne ve babasının boşanma davası sonucu velayeti babasına verilen 13 yaşındaki kız çocuğunun, annesiyle yaşama taleplerine karşın mahkemenin çocuğun özerkliğini tanımamasını AİHS 8. maddenin ihlali olduğu kanaatine varmıştır.[10]
25. AİHM, çeşitli terapistlerin ve adli tıp uzmanlarının, birinci başvuranın travma geçirmiş bir çocuk olduğunu tespit etmesine; çeşitli klinik uzmanlar ve adli tıp uzmanlarınca yapılan görüşmeler ve polise verdiği ifadelerde çocuğun, birçok kez annesiyle yaşamak istediğini belirtmesine; ayrıca okulda yazdığı bir denemede kendini kesmekten bahsedip ve daha sonra klinik psikoloğa "kendi zamanını yönetemediği için" ve "kiminle yaşayacağını seçmesine izin verilmediği" için mutlu olamadığını belirtmesine rağmen Zadar Şehir Mahkemesi'nin çocuğun velayetini babaya vermesini çocuğun özel ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkına aykırı bulmuştur.
26. AİHM, özel ve aile hayatına ilişkin olarak, bireylerin özel ve aile hayatları konusunda özgürce karar verebilmelerinin önemini ve kendi kendini gerçekleştirme hakkını vurgulamıştır.[11] Kendi kendini gerçekleştirme, ya da özerklik hakkı diğer insanlarla ve dış dünyayla ilişki kurma ve geliştirme hakkını da kapsar. Kişisel özerklik hakkı[12] yetişkinler için - başkalarının haklarına ve özgürlüklerine haksız yere müdahale etmemek şartıyla - kendi hayatını nasıl yönetecekleri konusunda kararlar alma hakkı anlamına gelir. Çocuklar yetişkinlerin tam özerkliğinden yoksundurlar, ancak yine de bu hakka sahiptirler.[13] Çocukların sınırlanmış özerklikleri olgunluklarının artmasıyla kademeli olarak artar, ve kendilerini ilgilendiren kararlarda çocuklara istişarede bulunulması ve dinlenilmeleri hakkı doğar. AİHM, BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 12. maddesinde belirtildiği üzere, kendi görüşlerini oluşturabilen bir çocuğun, kendini ifade etme ve görüşlerine ağırlık verilmesi hakkına sahip olduğunun altını çizmiştir. AİHM'e göre çocuğun yaşına ve olgunluğuna uygun olarak onu etkileyen herhangi bir adli ve idari işlemde duyulması olanağı sağlanmalıdır. AİHM tüm bu hususları dikkate alarak ve çocuğun üstün yararı ilkesini de göz önünde bulundurarak çocuğun annesiyle yaşamak istemesine rağmen adli süreçte çocuğun dinlenmemesinin kendi başına çocuğun özel ve aile hayatının ihlalini oluşturduğu sonucuna varmıştır.
27. Yine AIHM, annelerinin ölümünden bu yana anne tarafından akrabalarıyla yaşayan üç erkek çocuğun velayetinin babalarına verilmesi ile ilgili diğer bir dava olan N., TS. ve Gürcistan kararında da, ulusal mahkemelerin çocukların üstün yararını tam olarak değerlendirmediğine ve işlemlerin usul açısından kusurlu olduğuna ve sonuç olarak

[10] AIHM, M. ve M. ve Hırvatistan, Dava No. 10161/13, 3 Eylül 2015.
[11] AIHM, Fernández Martínez ve İspanya, Dava No. 56030/07, 12 Haziran 2014.
[12] AIHM, Pretty ve Birleşik Krallık, Dava No. 2346/02, 29 Nisan 2002.
[13] BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi Ek Protokolünün Önsözü.

Sözleşme'nin 8. maddesinin (özel ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı) ihlal edildiğine karar vermiştir. Mahkeme, çocukların ulusal mahkemelerde yeterince temsil edilmediğini, özellikle onları temsil eden yerel makamların görev ve yetkilerinin açıkça tanımlanmadığını ve mahkemelerin çocuklardan en büyüğünü dinlemediklerini tespit etmiştir. Ulusal mahkemelerin, çocukların duygusal durumlarını ve psikolojilerinin ne şekilde etkilendiğini dikkate almadan ve onları dinlemeden karar vermelerinin çocukların üstün yararının yetersiz değerlendirilmesi anlamına geldiği tesbitinde bulunmuştur.

28. BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'nin 40. maddesi gereği, her çocuğun haysiyeti, değerleri ve duyguları ile tutarlı; başkalarının insan hakları ve özgürlüklerine saygısını güçlendiren; çocuğun yaşını hesaba katan; çocuğun toplumda yapıcı bir rol üstlenmesini teşvik eden; her türlü şiddetten uzak muamele görme hakkı vardır. Madde'nin (vii) bendi gereği, her çocuğun kovuşturmanın her aşamasında özel hayatının gizliliğine tam saygı gösterilmesine hakkı vardır.
29. Sözleşme'nin 4. maddesine göre Sözleşme'de tanınan hakların uygulanması amacıyla gereken her türlü yasal, idari ve diğer önlemler alınmalıdır. 4. madde 19. madde ile ilişkili olarak yorumlandığında, çocuğun bedensel veya zihinsel saldırı, şiddet veya suiistimal, ihmal ya da ihmalkar muamele, ırza geçme dahil her türlü istismar ve kötü muameleye karşı korunması için yasal, idari, toplumsal bütün önlemler alınmalıdır. Bu tür koruyucu önlemler, çocuklara kötü muamele olaylarının önlenmesi, belirlenmesi, bildirilmesi, yetkili makama havale edilmesi, soruşturulması, tedavisi ve izlenmesi için gerekli yöntemleri içermelidir.
30. Bu hakları veya güvenceleri düzgün ve etkili bir şekilde uygulanmanın kilit şartı, çocuk adalet sisteminde yer alan kişilerin çocuk haklarına dair duyarlılığı ve bilincidir. Polis memurları, savcılar, yasal ve çocuğun diğer temsilcileri, hakimler, gözetim memurları, sosyal hizmet uzmanları ve diğer profesyoneller çocuğun fiziksel, psikolojik, zihinsel ve sosyal gelişimiyle ve savunmasız çocukların özel ihtiyaçlarıyla ilgili iyi bilgilendirilmelidir.

2. Çocuğa Karşı Şiddet Yasağı

a. Amacı ve Kapsamı

31. Sözleşme'nin en önemli hedeflerinden biri, her çocuğun kişiliğinin ve zihinsel ve fiziksel yeteneklerinin eksiksiz ve uyumlu bir şekilde gelişmesini sağlamaktır (Önsöz, 6. ve 29. maddeler). Her çocuğun, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygılı özgür bir toplumda yaşamasına, yapıcı bir rol üstlenebildiği, topluma karşı sorumluluk sahibi bir birey olarak yetişebildiği bir ortamda büyümesine olanak verilmelidir (28., 29. ve 40. maddeler). Öncelikli olarak ebeveynler, çocuğu gelişen kapasitelerine uygun bir şekilde, Sözleşme'de tanınan haklarını etkili bir şekilde kullanmaları için yönlendirmekle yükümlüdür.
32. Sözleşme'nin 18 ve 27. maddeleri ebeveynlerin çocukların yetiştirilmesindeki sorumluluğunun önemini teyit etmekle birlikte, aynı zamanda, Taraf Devletler'in ebeveyn sorumluluklarının yerine getirilmesinde ebeveynlere (veya diğer bakıcılara) gerekli yardımı sağlamasını zorunlu kılar. Yardım önlemleri yalnızca olumsuz durumların önlenmesine değil, ayrıca ebeveynlerin sosyal potansiyelinin geliştirilmesine de odaklanmalıdır.
33. Aile, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 16 . maddesi; Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 10. ve 23. maddeleri; ve Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 10. maddesi uyarınca toplumun temel birimidir. BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'nin Önsöz kısmında yer alan temel bir varsayım ailenin, tüm üyelerinin -

özellikle de çocukların - büyümesi ve esenliği için doğal bir ortam olduğu ve çocuğun kişiliğinin tam ve uyumlu olarak gelişebilmesi için mutluluk, sevgi ve anlayış havası içindeki bir aile ortamında yetişmesinin gerekliliğidir. Ailenin gizliliği ve özerkliği tüm toplumlarda değerlidir ve özel ve aile hayatı, ev hayatı ve iletişim hakkı uluslararası insan hakları belgeleri ile garanti altına alınmıştır. Çocuklara yönelik şiddeti ortadan kaldırmak ve bunlara tepki vermek, belki de en çok "özel" olduğu düşünülen aile bağlamında zorlayıcıdır. Bununla birlikte, çocukların yaşam hakkı, hayatta kalma, gelişme, onur ve fiziksel bütünlük hakları ve devletlerin çocuklar için bu hakları sağlamaya yönelik yükümlülükleri ailenin ve evin dışıyla sınırlı değildir.

34. Ebeveynlerin ve diğer yakın aile bireylerinin - fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet ile kasıtlı ihmal - çocuklara karşı gösterdiği şiddetin yaygınlığının son yıllarda arttığı belgelenmiştir. Erken çocukluğundan 18 yaşına kadar çocuklar evlerinde çeşitli şiddet türlerine karşı savunmasızdır. Failler, mağdurun yaşına ve olgunluğuna göre değişir ve ebeveynleri, üvey aileleri, koruyucu aileleri, kardeşleri, diğer aile üyeleri ve bakıcıları içerebilir.
35. Ailede çocuklara karşı gerçekleştirilen fiziksel şiddetin çoğu ölümcül değildir ve ciddi görünür fiziksel yaralanmalara neden olmaz. Bununla birlikte, ailenin küçük çocuklarına yönelik bazı şiddet içeren davranışları, faillerin bu tür zararlara yol açmayı amaçlamamış olmalarına rağmen kalıcı hasarlara ve hatta ölüme neden olmaktadır. Çeşitli ülkelerden yapılan araştırmalar, "çalkalanmış bebek sendromu"nun sıklıkla kafa travmaları ve şiddetli beyin hasarıyla ilişkili olduğunu gösteriyor.[14]
36. Fiziksel şiddete genellikle psikolojik şiddet eşlik eder. Hakaretler, isim takma, tecrit, reddetme, tehdit, duygusal ilgisizlik ve küçümseme - özellikle de ebeveyn gibi çocuğun saygı duyduğu birisinden yöneltildiğinde - bir çocuğun psikolojik gelişimi ve refahı için zararlı olabilecek şiddet türleridir. Ebeveynlerin şiddet içermeyen disiplin yöntemlerini kullanmaları ve buna teşvik edilmeleri kritik öneme sahiptir.
37. Her türlü fiziksel veya zihinsel şiddet, yaralanma veya tacizden (Madde 19) çocukları tam ve eşit olarak korumasının yanı sıra çocukların bakımı veya korunması için diğer uygun hizmetlere erişim sağlanmalı ve çeşitli tedbirler alınmalıdır.

b. Şiddet tanımı

38. "Şiddet", Sözleşme'nin 19'uncu maddesinin 1'inci fıkrasında belirtilen "fiziksel veya zihinsel şiddet, yaralanma ya da istismar, ihmal ya da ihmalkar muamele, kötü muamele ya da istismar, cinsel taciz dahil olmak üzere" anlamını taşımaktadır. "Şiddet" terimi burada, 19. maddenin 1. fıkrasında listelenmiş olan çocuklara yönelik her türlü zararın temsil edilmesi için seçilmiştir; ancak diğer terimler de (yaralanma, istismar, ihmal veya ihmalkar tedavi, kötü muamele ve sömürü) eşit ağırlık taşır. Ortak bir deyişle, şiddet terimi genellikle yalnızca fiziksel zarar ve/veya kasıtlı zarar anlamına gelir. Bununla birlikte, Komite, şiddet teriminin seçilmesinin fiziksel olmayan ve/veya kasıtlı olmayan zarar türlerinin öneminin azımsanması şeklinde yorumlanmaması gerektiğini vurgulamaktadır (Örneğin, ihmal ve psikolojik kötü muamele gibi).[15]
39. "… her türlü ...". Komite, çocuklara karşı *her türlü* şiddetin her ne kadar hafif olursa olsun kabul edilemez olduğu görüşünü tutarlı bir şekilde sürdürmüştür. "*Her türlü fiziksel veya*

[14] O. Flodmark, O. "Hırpalanmış Çocuklardaki Görüntüleme", Rivista di Neuroradyologia, Cilt 17 (2004), ss. 434-436.
[15] BM Çocuk Hakları Komitesi, Genel Yorum No. 13 (2011), CRC/C/GC/13, par. 4.

zihinsel şiddet" ifadesi, çocuklara yönelik şiddetin hiçbir düzeyinin kabul edilemez olduğunun altını çizmektedir. Şiddetin tanımlanması için sıklık, zararın şiddeti ve zarar verme niyeti ön şart değildir. Bazı orantılı tepkilerin çocuğun yararına olabileceği gibi görüşler ortaya koyulsa da belli şiddet biçimlerini yasal olarak ve/veya sosyal olarak kabul edilebilir kılmak çocuğun insanlık onuruna ve fiziksel ve psikolojik bütünlüğüne dair mutlak hakkının ihlalini oluşturur ve kanuni değildir.

40. "... bakımını üstelenen kişiler…". Çocuğun aşamalı olarak gelişmesi sebebiyle özerkliğine saygı gösterilmesi gerekirken, 18 yaşın altındaki tüm insanlar yine de ya"birinin bakımı altındadır" ya da "olmalıdır". Çocuklar için üç durum mümkündür: Serbest bırakılmış (evlilik yoluyla örneğin), birincil veya vekilen bakım verenin gözetiminde ya da Devletin fiilen bakımında olmak. 19'uncu maddenin 1'inci fıkrasında "bakımını üstlenen kişiler", "ebeveynler ve yasal vasi (ler) başta olmak üzere çocuğun güvenliği, sağlığı, gelişimi ve refahı için bakımını üstlenen ve açık, kanuna uygun, profesyonel ve etik anlamda sorumluluğa sahip kişiler" olarak tanımlanmıştır. Refakatsiz çocuklar durumunda, Devlet fiilen bakıcıdır.
41. "...Bakımının yapıldığı yer…". Çocukların bakıldıkları yer "sürekli" (bir ebeveyn veya vasi gibi) veya "geçici" bakım veren (bir öğretmen veya gençlik grubu lideri gibi) biri gözetiminde zaman geçirdiği yerlerdir. Çocuğun bakıldığı yer kısa vadeli, uzun vadeli, tekrarlanan veya yalnızca bir kereye mahsus olabilir.
42. "... önlemleri alacaklardır"
"Önlemleri alacaklardır", Taraf Devletlerin takdirine bırakmak için hiçbir koşul bırakmayan bir ifadedir. Buna göre, Taraf Devletler, bu hakkın tüm çocuklara tam olarak uygulanması için "uygun önlemleri" almakla yükümlüdürler.

c. Şiddet türleri

43. **İhmal veya ihmalkar muamele.** İhmal çocuklara bakmakla yükümlü kişilerin maddi güç, bilgi ve hizmetlere sahip olmalarına rağmen çocuğun fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamamaları, tehlikeden koruyamamaları veya tıbbi, doğum kaydı veya diğer hizmetlere erişimlerini sağlamamaları anlamına gelir ve şunları içerir:
    i. Fiziksel ihmal: Bir çocuğun gözetim eksikliği veya çocuğa yeterli gıda, barınak, kıyafet ve tıbbi bakım dahil olmak üzere temel ihtiyaçlarının sağlanmaması suretiyle zarar verilmesi;
    ii. Psikolojik veya duygusal ihmal: Herhangi bir duygusal destek ve sevgi eksikliği, çocuğa kronik dikkatsizlik, çocuğa bakmakla yükümlü kişilerin küçük çocukların ipuçlarını ve işaretlerini görmemeleri ve "psikolojik olarak" varlık göstermemeleri; eşler arası şiddet, veya aile içinde uyuşturucu veya alkol istismarı;
    iii. Çocukların fiziksel veya zihinsel sağlıklarını ihmal etmek: temel tıbbi tedaviyi durdurmak;
    iv. Eğitimde ihmal: Çocuğa bakmakla yükümlü kişilerin okula devam ederek ya da başka yollarla çocuklarının eğitimini temin etmesini gerektiren kanunlara uymamaları; ve
    v. Reddetme: özellikle evlilik dışı çocuklar ve bazı toplumlarda engelli çocukları kabul edilmemeleri sebebiyle doğan ve kaygı uyandırıcı derecede yaygın bir uygulama.

44. **Zihinsel şiddet.** Sözleşmede belirtildiği üzere "zihinsel şiddet" genellikle psikolojik kötü muamele, zihinsel suiistimaller, sözlü taciz ve duygusal istismar veya ihmal olarak tanımlanır ve bunlar arasında şunlar olabilir:
    i. Çocukla sürekli olarak zararlı etkileşimler içinde bulunmak, örneğin, değersiz, sevilmemiş, istenmedik hissettirmek veya ancak bir başkasının ihtiyaçlarını karşıladıkları ölçüde değerli olduklarını yansıtmak;
    ii. Korku, terör ve tehdit; sömürme; tahrik ve reddetme; izolasyon, göz ardı etme ve tercihçilik;
    iii. Duygusal olarak karşılık vermeyi reddetmek; zihinsel sağlık, tıbbi ve eğitim ihtiyaçlarını ihmal etmek;
    iv. Hakaretler, isim takma, aşağılama, küçümseme, alay etme ve çocuğun duygularına zarar verme;
    v. Aile içi şiddete maruz kalma;
    vi. Tecrit veya aşağılayıcı koşullar altında özgürlüğünden alıkoymak; ve
    vii. Cep telefonları ve internet ("siber zorbalık" olarak bilinir) gibi bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT'ler) de dahil olmak üzere, yetişkinler veya diğer çocuklar tarafından psikolojik zorbalık ve moral bozukluğu.
45. **Fiziksel şiddet.** Buna ölümcül ve ölümcül olmayan fiziksel şiddet dahildir. Komite, fiziksel şiddetin şunları içerdiği görüşündedir:
    i. Bütün bedensel cezalar ve işkence, zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele veya cezanın diğer biçimleri; ve
    ii. Yetişkinler ve diğer çocuklar tarafından fiziksel olarak zorbalık ve morarma.
46. **Bedensel ceza.** Komite "fiziksel" veya "bedensel" cezayı fiziki gücün kullanıldığı ve hafif derecede ağrı ya da rahatsızlığa neden olan ceza olarak tanımlar. Genellikle çocuğa elle ya da bir sopa, kemer, ayakkabı, tahta kaşık vb. kullanarak vurmayı ("tokatlamak", "şaplak atmak") içerir. Fakat aynı zamanda örneğin tekmelemeyi, tırmalamayı, sıkmayı, ısırmayı, saç çekmeyi veya kulaklarını çekmeyi, çocukları rahatsız edici pozisyonda durmaya zorlamayı, yakmayı, haşlamayı veya zorla beslemeyi de kapsar. Komite'nin görüşüne göre, bedensel ceza her zaman aşağılayıcıdır.[16]

d. Toplumsal gelişme ve çocukların katkısı

47. Şiddetten uzak, saygılı, destekleyici bir çocuk yetiştirme ortamı, çocukların birey olarak yetişmelerini ve kişiliklerinin gelişmesini destekler ve sorumluluk sahibi ve topluma katılan vatandaşların gelişimini destekler. Araştırmalar, şiddet yaşamayan ve sağlıklı bir şekilde gelişen çocukların hem çocukluğunda hem de yetişkin olduklarında şiddete başvurma ihtimalinin düşük olduğunu göstermektedir. Bir kuşağın şiddetini önleme, bir sonraki kuşağın şiddete yönelme olasılığını azaltır. Dolayısıyla, 19'uncu maddenin uygulanması, toplumlarda şiddetin her biçimini azaltmak ve önlemek, insanlık için, toplumsal ilerleme ve daha iyi yaşam standartları için, ve dünyadaki özgürlük, adalet ve barışı teşvik etmek için kilit bir stratejidir.

[16] BM Çocuk Hakları Komitesi, Genel Yorum No. 8 (2006), CRC/C/GC/8, par. 11.

e. Şiddetin çocuklar üzerindeki yıkıcı etkisi

48. Çocukların hayatta kalmaları ve "fiziksel, zihinsel, manevi, ahlaki ve sosyal gelişmeleri" (madde 27, paragraf 1) şiddetten aşağıda belirtilen şekillerde olumsuz etkilenmektedir:
    i. Çocuğa karşı şiddetin çocukların sağlığı üzerindeki kısa ve uzun vadeli etkileri büyük ölçüde bilinmektedir. Bunlar arasında: ölümcül yaralanma; ölümcül olmayan yaralanma (muhtemelen sakatlığa neden olur); fiziksel sağlık sorunları (gelişme geriliği, akciğerler, kalp ve karaciğer hastalıkları ve cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar dahil); bilişsel bozukluk (bozulmuş okul ve iş performansı dahil); psikolojik ve duygusal sonuçlar (reddetme ve terk etme hissi, sorunlu bağlanma, travma, korku, kaygı, güvensizlik ve benlik saygısı paramparça olma gibi); zihinsel sağlık sorunları (anksiyete ve depresif bozukluklar, halüsinasyonlar, hafıza bozuklukları ve intihar girişimleri gibi); ve sağlık riski oluşturan davranışlar (madde bağımlılığı ve cinsel davranışın erken başlatılması gibi) bulunur;
    ii. Gelişimsel ve davranışsal bozukluklar (okul devam etmeme ve saldırgan, anti sosyal, kendine zarar verici ve kişilerarası yıkıcı davranışlar gibi), çocukların ilişkilerinin bozulmasına, okuldan dışlanmaya ve kanunla ihtilafa girmelerine yol açabilir. Şiddete maruz kalmanın bir çocuğun daha fazla mağdur olma ve daha sonra yakın arkadaşları ve partneri ile de dahil olmak üzere şiddetli deneyimler yaşama riskini arttırdığına dair kanıtlar vardır.

D. SONUÇ

49. Bu *Mahkemenin Dostu Görüşü* çocuk adalet sistemi ve çocuğa karşı şiddetin önlenmesine dair uluslararası standartları ortaya koymakta ve özellikle çocukların üstün yararının korunması, çocuğun kendini serbestçe ifade etme hakkı, çocuğun haysiyetine saygılı muamele görme hakkı ve çocuğa karşı her türlü şiddet yasağına ilişkin Türkiye'nin bağlı olduğu uluslararası hukuk kurallarının doğasını ve kapsamını açıklığa kavuşturmaktadır.
50. Türkiye'deki mevzuat, yukarıda özetlenen uluslararası hukuk kuralları ve ilkeleri ile kesin olarak uyumlu biçimde yorumlanmalıdır. Yargı erki, bu bağlayıcı uluslararası hukuk kurallarına uyumu sağlamakla yükümlüdür.
51. Dosya kapsamına sunulan raporlar tarafsız olarak tarafımızca incelenmiştir.[17] Hazırlanan raporlar çocuğa yönelik şiddet iddialarına ve dosyaya sunulan darp raporlarını dikkate almamış, şiddet vakalarını aydınlatmaya ve çocuğun üstün yararını belirlemeye hizmet etmemiştir. Çocuğun uzman eşliğinde bizzat verdiği ve tutanaklara geçirilmiş beyanlarda annesi ve anneannesi tarafından şiddete maruz kaldığını babasıyla kalmak istediğini açıkça belirtmiş olmasına rağmen, bunlar mahkemeye sunulan raporlara yansıtılmamıştır. 27.12.2016 tarihli Aile ve Toplum Hizmetleri Müdürlüğü tarafından hazırlanan Sosyal İnceleme Raporunda kanıta dayalı veriler sunulmaması ve raporun sonucunun çocuğun kendi yaşantısıyla ilgili kendini ifade etme ve dinlenilme haklarının korunmadığı ve raporu

[17] (İstanbul Anadolu 21. Aile Mahkemesi tarafından aldırılan, 25.08.2016 tarihli Görüşme, Gözlem ve Değerlendirme Raporu; İstanbul Anadolu 4. Çocuk Mahkemesi tarafından aldırılan, 20.02.2017 tarihli Sosyal İnceleme Raporu; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Maltepe Aile ve Toplum Hizmetleri Müdürlüğü tarafından 27.12.2016 tarihli Sosyal İnceleme Raporu).

düzenleyen sosyal hizmet görevlilerinin çocuğun üstün yararını açıkça ve öncelikli olarak gözettiklerini gerekçelerle ortaya koymadıkları anlaşılmıştır. AIHM kararı ışığında (24.-27. paragraflar) bakıldığında, raporda çocuğun beyanları dışında tarafların beyanlarına ağırlık verilmiş olması, görüşme tekniklerinin çocuğu baskı ve tehditten korumaya uygun olmaması, sunulan raporların çocuğun üstün yararı yerine davanın tarafı yetişkinlerin çocukla ilgili kanaatlerini yansıtması sebebiyle tarafımızca B.T.'nin kendini özgürce ifade etmesine izin verilmemiş, dinlenilme ve özerklik hakkı tanınmamış ve haysiyetine saygılı muamele yapılmamıştır. Bu hakların ihlali B.T.'nin devam eden şiddete ve kötü muameleye karşı korunamaması ve aile hayatının zedelenmesine yol açarak ek çocuk hakkı ihlallerin doğmasına yol açmaktadır.

52. Sonuç olarak, B.T.'nin etkilendiği bu davada çocuğun acilen korunması ihtiyacı ve zorunluluğu doğmaktadır. Tarafımızca, B.T.'nin çocuk adalet sistemi içerisinde maruz kaldığı muamelenin iyileştirilmesi ve zararın telafi edilmesi için yukarıda özetlenen uluslararası çocuk hakları prensiplerine ve çocuk adalet sistemini oluşturan temel ilkelere uygunluğun sağlanması ve çocuğa duyarlı prosedürler kullanılması gerektiği görüşü saygıyla Mahkemeniz ile paylaşılmaktadır.

İmza Sayfası
Şebnem Erener
Hukukçu
Accountability Unit

Onay: Bu uzman görüşü Birleşik Krallık kanunları kapsamında kurulu kâr gütmeyen bir organizasyon olan Accountability Unit tarafından onaylanmıştır.

ACCOUNTABILITY
UNIT

Tescil No.: 1166018
Londra, Birleşik Krallık
5 Mayıs 2017